

Evropska unija

Ukratko o Evropi

Sve o Evropi
u EU info centru

ISTORIJA

Evropska unija (EU) je ekonomski i politički savez 27 evropskih zemalja. Početak saradnje datira od pedesetih godina prošlog veka, kada je šest država (Francuska, Zapadna Nemačka, Italija, Belgija, Holandija i Luksemburg) osnovalo Evropsku zajednicu za uglj i čelik (ECSC) i Evropsku ekonomsku zajednicu (EEZ) (EEC). Naziv „Evropska unija“ je uveden nakon usvajanja Mاستrihtskog ugovora, 1993. godine. Lisabonski ugovor, ratifikovan 2009. godine, razjasnio je koje nadležnosti pripadaju EU. U međuvremenu, Evropska unija se proširila kroz nekoliko talasa (1973, 1981, 1986, 1995, 2004 i 2007) i gotovo sve zemlje u Evropi su se pridružile Evropskoj uniji. Srbija, kao i ceo region zapadnog Balkana, ima evropsku perspektivu.

Ugovori za budućnost: EU je nastala kroz seriju ugovora među državama članicama. Prvi od njih potpisan je u Rimu 1957. godine, kada je formirana Evropska ekonomska zajednica (EEC). Sledili su ostali važni ugovori: Jedinstveni evropski akt (1986.), Mاستrihtski ugovor (1992), Amsterdamski ugovor (1997), Ugovor iz Nice (2001) i Lisabonski ugovor (2007). Nacrt ustava izrađen je 2003. sa ciljem da zameni sve dotadašnje ugovore kao jedini konstitutivni pravni akt. S obzirom na to da nije usvojen, zamenio ga je Lisabonski ugovor, koji su do 2009. godine ratifikovale sve države članice.

O ČEMU SE ODLUČUJE NA NIVOU EU?

Standardna procedura odlučivanja u EU poznata je pod nazivom saodlučivanje. To znači da neposredno izabrani Evropski parlament mora da donese pravo EU zajedno sa Savetom Evropske unije (koji čine predstavnici vlada 27 država članica EU). Evropska komisija kreira i primenjuje zakone EU i politike koje se bave oblastima kao što su razvojna pomoć, konkurencija, trgovina i poljoprivredna politika. Ove politike utiču na brojne oblasti života. U oblasti ekonomske politike, EU je odgovorna za evro, spoljnu trgovinu EU, unutrašnje tržište, politiku konkurencije i za budžet EU. Takođe je odgovorna za različite fondove EU, uključujući Zajedničku poljoprivrednu politiku (CAP) i Zajedničku ribarsku politiku (CFP). EU utiče i na druge oblasti, uključujući pravosuđe, spoljnu politiku, socijalnu politiku, zdravstvo, životnu sredinu. Međutim, mnoge odluke se donose na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou, npr. kulturna politika. Tu se postupa u skladu sa idejom supsidijarnosti. To znači da Evropska unija ne preduzima nikakve korake (osim o pitanjima za koja je jedina nadležna) izuzev u slučaju kada su mere EU delotvornije od mera na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou.

INSTITUCIJE I TELA EVROPSKE UNIJE

Evropski parlament ima 736 članova koje direktno biraju građani Evrope na period od pet godina, i on omogućava da EU funkcioniše na demokratski način. EP ima četiri glavne uloge: diskutuje i donosi evropsko pravo zajedno sa Savetom Evropske unije, kontroliše nadzornu moć Evropske komisije, sa Savetom EU usvaja budžet EU i daje saglasnost za prijem novih država članica. **Evropski savet** je institucija EU koju čine šefovi država ili vlada članica EU. Mada nema formalnu zakonodavnu moć, on utvrđuje okvirne političke prioritete, glavne inicijative, opšti politički pravac i prioritete EU tokom samita koji se održavaju četiri puta godišnje. **Savet Evropske unije** usvaja zakone EU, koordiniše generalne ekonomske politike država članica EU, potpisuje sporazume između EU i drugih zemalja, usvaja godišnji budžet EU, kreira spoljnu i odbrambenu politiku EU, i koordiniše saradnju između sudova i policija država članica. **Evropska komisija** je jedna od glavnih institucija Evropske unije. Ona reprezentuje i brani interese EU kao celine, i zato se još naziva i čuvarom ugovora. Ona sačinjava predloge novih evropskih zakona i, kao izvršno telo EU, obezbeđuje njihovu primenu. Ove predloge zakona usvaja Savet EU i Evropski parlament. Značajna institucija je i **Sud pravde Evropske unije**, koji ima 27 sudija. On tumači pravo EU kako bi obezbedio njegovu jednaku primenu u svim zemljama EU. On takođe rešava pravne sporove između vlada država članica i institucija EU. Pojedinci, preduzeća i organizacije takođe mogu da se obrate Sudu pravde ukoliko smatraju da je neka institucija EU prekršila njihova prava.

Osim ovih institucija postoje i druge, kao što su:

- Evropski privredni i socijalni odbor, koji reprezentuje civilno društvo, poslodavce i zaposlene;
- Odbor regija, koji reprezentuje regionalne i lokalne vlasti;
- Evropski revizorski sud, koji proverava finansiranje aktivnosti Evropske unije;
- Evropski ombudsman, koji istražuje žalbe u vezi sa nepravilnostima u postupanju institucija i tela EU; i
- Evropska investiciona banka, koja finansira investicione projekte EU i pomaže malim preduzećima posredstvom Evropskog investicionog fonda.

Države članice EU

	Belgija
	Bugarska
	Češka Republika
	Danska
	Nemačka
	Estonija
	Irsko
	Grčka
	Španija
	Francuska
	Italija
	Kipar
	Letonija
	Litvanija
	Luksemburg
	Mađarska
	Malta
	Holandija
	Austrija
	Poljska
	Portugalija
	Rumunija
	Slovenija
	Slovačka
	Finska
	Švedska
	Velika Britanija

GLAVNI USPESI EU

EU nastoji da unapredi životni standard stanovništva kroz zaštitu životne sredine, podsticanje otvaranja novih radnih mesta, smanjenje regionalnih razlika i povezivanje oblasti koje su u prošlosti bile izolovane kroz razvoj prekogranične infrastrukture. Životni standard pojedinih zemalja može da se izmeri tako što se uporede cene robe i usluga u odnosu na prosečne prihode stanovništva.

Unutrašnje tržište

Unutrašnje tržište je jedno od glavnih dostignuća evropskih integracija. Ono omogućava slobodno kretanje ljudi, robe, usluga i kapitala. Jedan od takvih sporazuma je Šengenski sporazum kojim se omogućava bezvizno kretanje ljudi unutar EU. Evropska unija ima preko 500 miliona stanovnika, i predstavlja jednu specifičnu, veliku i moćnu uniju. Sa 12 novih država članica od 2004 do danas, BDP EU (bruto domaći proizvod) od 11.785.474,9 evra u 2009. godini je veći od BDP-a Sjedinjenih Američkih Država.

Evro (€)

Evro je zajednička valuta koja se trenutno koristi u 17 država članica EU. Uvođenje evra 1999. godine predstavljalo je ogroman korak ka evropskim integracijama. Evro takođe predstavlja jedan od najvećih uspeha na tom polju; oko 330 miliona građana EU sada koristi evro kao svoju valutu i uživa u njegovim prednostima, koje će biti sve veće kako ostale države EU budu usvajale zajedničku evropsku valutu.

Konkurencija

Na slobodnom tržištu poslovanje se odvija u uslovima otvorene konkurencije, i kao rezultat toga potrošači imaju korist u vidu nižih cena, boljeg kvaliteta proizvoda, većeg izbora i inovativnijih proizvoda i usluga. Unutrašnje tržište otvara mogućnost slobodne trgovine unutar Evropske unije. Kada se uklone prepreke za trgovinu i otvore nacionalna tržišta, više aktera može međusobno da se nadmeće. Ovo znači niže cene i veći izbor za potrošače. Tržišni igrači imaju neograničen pristup tržištu od skoro 500 miliona potrošača širom Evropske unije. EU nastoji da unapredi životni standard svojih građana. Životni standard može da se izmeri tako što se uporedi cena određene robe i usluga u odnosu na prosečne prihode stanovništva u svakoj državi članici.

Prava potrošača

Svaki građanin je potrošač, i Evropska unija se pažljivo stara o zaštiti zdravlja, bezbednosti i ekonomske dobrobiti svojih građana. Ona promovira njihova prava na informisanje i obrazovanje, preduzima korake kako bi im pomogla da zaštite svoje interese, i ohrabruje ih da formiraju i vode samostalna udruženja potrošača.

Životna sredina

EU ima najviše ekološke standarde na svetu, koji su razvijeni tokom više decenija kako bi obuhvatile širok spektar problema. Najvažniji prioriteti danas jesu borba sa klimatskim promenama, zaštita biološke raznovrsnosti, smanjenje zdravstvenih problema prouzrokovanih zagađenjem i odgovornije korišćenje prirodnih resursa. Iako su usmereni na zaštitu životne sredine, ovi ciljevi mogu da doprinesu ekonomskom rastu tako što će podstaći inovativnost i preduzetništvo. EU štiti životnu sredinu istovremeno smanjujući regionalne razlike. Na ovaj način se unapređuje životni standard građana EU.

Poljoprivreda

Zajednička poljoprivredna politika EU obezbeđuje da bavljenje poljoprivrednom delatnošću i očuvanje životne sredine idu ruku pod ruku. Ova politika pomaže jačanje ekonomskog i socijalnog tkiva u ruralnim sredinama i igra vitalnu ulogu u borbi sa novim izazovima, poput klimatskih promena, upravljanja vodama, bioloških izvora energije i biološke raznovrsnosti. Farme i šume pokrivaju većinu zemljišta Evrope i od vitalnog su značaja za naše zdravlje i za ekonomiju

EU info centar

Dečanska 1 (Dom omladine)
Beograd, Srbija
T: +381 (11) 3221 996
E: info@euinfo.rs
W: www.euinfo.rs

Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

Avenija 19a, Vladimira Popovića 40/V,
Novi Beograd, Srbija
T: +381.11.3083200
E: delegation-serbia@eeas.europa.eu
W: www.europa.rs